

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LÂM THỊ THẢO

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM DÂN SỐ,
NGUỒN LAO ĐỘNG TỈNH THÁI NGUYÊN
GIAI ĐOẠN 2009 - 2017**

LUẬN VĂN THẠC SĨ ĐỊA LÝ

THÁI NGUYÊN, NĂM 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LÂM THỊ THẢO

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM DÂN SỐ,
NGUỒN LAO ĐỘNG TỈNH THÁI NGUYÊN
GIAI ĐOẠN 2009 - 2017**

Ngành: ĐỊA LÝ HỌC
Mã số: 8.31.05.01

LUẬN VĂN THẠC SĨ ĐỊA LÝ

Hướng dẫn khoa học: PGS.TS Dương Quỳnh Phương

THÁI NGUYÊN, NĂM 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu khoa học của riêng tôi. Sản phẩm nghiên cứu là quá trình tích lũy tri thức, nghiên cứu khoa học, không sao chép từ bất cứ nguồn tài liệu nào. Những trích dẫn tài liệu có nguồn gốc cụ thể, rõ ràng từ các tài liệu, tạp chí, công trình đã nghiên cứu, đã công bố hoặc đã được xuất bản. Thành tựu, những đóng góp của Luận văn xuất phát từ những cơ sở lí luận và nghiên cứu thực tiễn trong quá trình học tập.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2019

Học viên

Lâm Thị Thảo

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến PGS.TS.Dương Quỳnh Phương đã trực tiếp hướng dẫn khoa học và tận tình giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn quý thầy giáo, cô giáo Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã trực tiếp giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu.

Tôi xin chân thành cảm ơn các cơ quan, ban, ngành đoàn thể tỉnh Thái Nguyên; UBND thành phố Thái Nguyên; Phòng thống kê, Sở kế hoạch đầu tư... đã cung cấp số liệu thực tế cũng như những thông tin cần thiết để tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành đến các đồng nghiệp, bạn bè cùng toàn thể gia đình, người thân đã động viên tôi trong thời gian nghiên cứu đề tài.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2019

Tác giả luận văn

Lâm Thị Thảo

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC HÌNH	vi
MỞ ĐẦU.....	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	2
3. Mục tiêu và nhiệm vụ	4
4. Giới hạn và phạm vi nghiên cứu.....	5
5. Quan điểm và phương pháp nghiên cứu.....	5
6. Những đóng góp chính của luận văn.....	7
7. Cấu trúc của luận văn	7
NỘI DUNG.....	9
Chương 1: CƠ SỞ KHOA HỌC VỀ DÂN SỐ VÀ NGUỒN LAO ĐỘNG	9
1.1. Cơ sở lý luận.....	9
1.1.1. Khái niệm dân số	9
1.1.2. Quy mô dân số	9
1.1.3. Các thước đo dân số	10
1.1.4. Cơ cấu dân số.....	13
1.1.5. Nguồn lao động	19
1.1.6. Các nhân tố ảnh hưởng đến dân số và nguồn lao động.....	21
1.1.7. Các nhân tố khác.....	26
1.2. Cơ sở thực tiễn.....	26
1.2.1. Khái quát về đặc điểm dân số của vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ	26

1.2.2. Khái quát về đặc điểm nguồn lao động	29
TIÊU KẾT CHƯƠNG 1	33
Chương 2: CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG VÀ ĐẶC ĐIỂM DÂN SỐ, NGUỒN LAO ĐỘNG CỦA TỈNH THÁI NGUYÊN GIAI ĐOẠN 2009 - 2017	34
2.1. Khái quát về tỉnh Thái Nguyên	34
2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến dân số và nguồn lao động của tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2009-2017	36
2.2.1. Các yếu tố tự nhiên	36
2.2.2. Các yếu tố kinh tế - xã hội.....	39
2.3. Đặc điểm dân số của tỉnh Thái Nguyên.....	44
2.3.1. Quy mô dân số và gia tăng dân số.....	44
2.3.2. Cơ cấu dân số.....	49
2.3.3. Chất lượng dân số.....	54
2.3.4. Phân bố dân cư.....	57
2.3.5. Thành phần dân tộc.....	60
2.4. Đặc điểm về nguồn lao động của tỉnh Thái nguyên giai đoạn 2009-2017	62
2.4.1. Số lượng nguồn lao động.....	62
2.4.2. Chất lượng nguồn lao động	66
2.4.3. Đánh giá điểm mạnh, điểm yếu của nguồn lao động tỉnh Thái Nguyên.....	69
2.5. Sự tác động của dân số và nguồn lao động đến sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Thái Nguyên.....	70
2.5.1. Tác động đến sự phát triển kinh tế	70
2.5.2. Tác động đến các vấn đề xã hội.....	71
TIÊU KẾT CHƯƠNG 2	74
Chương 3: MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DÂN SỐ VÀ NGUỒN LAO ĐỘNG CỦA TỈNH THÁI NGUYÊN.....	75
3.1. Cơ sở để đưa ra các giải pháp.....	75

3.1.1. Căn cứ vào chiến lược phát triển KT-XH của tỉnh Thái Nguyên trong thời gian tới.....	75
3.1.2. Mục tiêu, định hướng phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Thái Nguyên.....	75
3.1.3. Quan điểm, định hướng phát triển dân số, nâng cao chất lượng lao động của tỉnh Thái Nguyên đến năm 2025, tầm nhìn 2030	78
3.2. Một số giải pháp nâng cao chất lượng dân số và nguồn lao động của tỉnh Thái Nguyên	82
3.2.1. Giải pháp về chính sách và tổ chức quản lý	82
3.2.2. Giải pháp hoạt động truyền thông giáo dục, nâng cao nhận thức của người dân về vấn đề dân số và nguồn lao động.....	85
3.2.3. Xây dựng và nâng cao đời sống văn hoá tinh thần.....	86
3.2.4. Tăng cường các dịch vụ xã hội chủ yếu có ảnh hưởng tới chất lượng dân số	87
3.2.5. Đẩy mạnh công tác giáo dục nghiên cứu khoa học ứng dụng phục vụ nâng cao chất lượng dân số.	88
3.2.6. Chủ động hội nhập nâng cao chất lượng nguồn lao động	88
TIỂU KẾT CHƯƠNG 3	90
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	91
1. Kết luận.....	91
2. Kiến nghị	92
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	93

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

BHXH	:	Bảo hiểm xã hội
BHYT	:	Bảo hiểm y tế
CBR	:	Tỉ suất sinh thô
CDR	:	Tỉ suất tử thô
OR	:	Tỉ suất suất cư
IR	:	Tỉ suất nhập cư
DS- KHHGD:		Dân số- Kế hoạch hóa gia đình
NMR	:	Tỉ suất di cư thuần túy
PGR	:	Tỉ suất gia tăng dân số
SR	:	Tỉ số giới tính
SKSS	:	Sức khỏe sinh sản
TDMNBB	:	Trung du miền núi Bắc Bộ

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Tổng tỉ suất sinh chia theo vùng kinh tế - xã hội, thời kỳ 2009 - 2017	27
Bảng 1.2. Phân bố dân số của các tỉnh TDMNBB năm 2017	29
Bảng 1.3. Lực lượng lao động từ 15 tuổi trở lên của vùng TDMNBB phân theo địa phương	30
Bảng 1.4. Tỉ lệ lao động từ 15 tuổi trở lên đang làm việc so với dân số các tỉnh TDMNBB.....	31
Bảng 1.5. Tỉ lệ lao động từ 15 tuổi trở lên làm việc trong các ngành kinh tế đã qua đào tạo phân theo địa phương.....	32
Bảng 2.1.GDP và GDP/người tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2009- 2017.....	39
Bảng 2.2: Cơ cấu GDP phân theo ngành kinh tế, giai đoạn 2009- 2017	40
Bảng 2.3: Dân số trung bình phân theo huyện/ thành phố/ thị xã.....	45
Bảng 2.4. Quy mô hộ tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2000 - 2017	47
Bảng 2.5. Tốc độ gia tăng tự nhiên dân số của tỉnh Thái Nguyên	48
Bảng 2.6. Cơ cấu dân số theo giới tính tỉnh Thái Nguyên, giai đoạn 2010- 2017	49
Bảng 2.7.Cơ cấu dân số theo độ tuổi của tỉnh Thái Nguyên	50
Bảng 2.8. Tỉ số dân số phụ thuộc tỉnh Thái Nguyên (2009- 2017).....	50
Bảng 2.9. Nguồn lao động tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2009- 2017	51
Bảng 2.10. Các dân tộc có số dân đông của tỉnh Thái Nguyên.....	52
Bảng 2.11. Tỉ lệ dân số thành thị và nông thôn tỉnh Thái Nguyên so với khu vực Trung du miền núi Bắc Bộ năm 2017	54
Bảng 2.12. Tuổi thọ trung bình từ lúc sinh phân theo giới tính	55
Bảng 2.13. Tỉ lệ dân từ 15 tuổi trở lên biết chữ phân theo giới tính và thành thị, nông thôn.....	56
Bảng 2.14. Mật độ dân số trung bình của tỉnh Thái Nguyên	57

Bảng 2.15. Diện tích, dân số và mật độ dân số năm 2017 phân theo huyện/thành phố/thị xã.....	58
Bảng 2.16. Lao động từ 15 tuổi trở lên đang làm việc hàng năm phân theo khu vực kinh tế.....	63
Bảng 2.17. Lao động từ 15 tuổi trở lên đang làm việc hàng năm phân theo thành phần kinh tế.....	64
Bảng 2.18. Lao động từ 15 tuổi trở lên đang làm việc hàng năm phân theo thành thị và nông thôn.....	65
Bảng 2.19. Lao động từ 15 tuổi trở lên phân theo giới tính.....	65
Bảng 2.20. Số lao động được tạo việc làm trong năm.....	65
Bảng 2.21. Lao động từ 15 tuổi trở lên đang làm việc trong nền kinh tế đã qua đào tạo phân theo giới tính, thành thị, nông thôn.....	67
Bảng 2.22. Tỷ lệ thất nghiệp trong độ tuổi lao động phân theo giới tính, thành thị, nông thôn.....	68
Bảng 2.23. Thu nhập bình quân một tháng của lao động làm công ăn lương từ 15 tuổi trở lên.....	69
Bảng 2.24. Tổng sản phẩm xã hội và dân số của Thái Nguyên (2009- 2017)	70
Bảng 3.1. Dự báo dân số các tỉnh, thành phố, phương án trung bình	78
Bảng 3.2. Lao động tham gia trong các ngành kinh tế quốc dân đến năm 2025	81